

Diskussion

i det kgl. danske Landhusholdningsselskab i Anledning af omstaaende Foredrag.

Direktør Jensen. Lektor Rostrup har nu meddelt os, i hvilken Udstrækning Varmvandsmethoden er bleven anvendt, og hvilke Erfaringer der ere indvundne ved denne Methodes Anvendelse. Disse Erfaringer have imidlertid været temmelig forskjellige, hvilket for øvrigt er meget forklarligt, hvad ogsaa Lektor Rostrup gjorde opmærksom paa. At Methoden er i Stand til med fuldkommen Sikkerhed at holde disse Sygdomme borte fra Afgrøderne, kan der dog ikke være Spor af Tvivl om; derom vidner Udfaldet af de talrige Forsøg, der ere foretagne, og naar der derfor alligevel er indkommet temmelig uensartede Besvarelser paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Methoden har givet et heldigt Resultat, ligger det naturligvis i, at man paa nogle Steder har anvendt Methoden paa rette Maade, paa andre Steder derimod ikke. — Ved Anvendelsen af Blaastensmethoden havde man tidligere et meget sikkert Middel til at beherske Brandsygdommen i Kornsorterne, men det var en almindelig Erkjendelse, og det fremgik ogsaa af Talerens Forsøg, at Blaastensmethoden trykkede ned paa Udbyttet. Ved Forsøgene med Varmvandsmethoden havde Taleren derfor oprindelig ikke haft andet for Øje end at faa tilvejebragt en Methode, ved hvilken man kunde bekæmpe Brandsvampene lige saa fuldstændig som med Blaasten, men som ikke havde den Ulempe at virke nedtrykkende paa Udbyttet. Udfaldet af Forsøgene have imidlertid givet et langt bedre Resultat, thi det viste sig, at Spireenergien vandt i de allerfleste Tilfælde i høj Grad ved, at Kornet blev behandlet efter Varmvandsmethoden, hvad jo maa siges at være en stor om ikke den største Fordel, som denne Methodes Anvendelse medfører. — Efter de Erfaringer, der vare komne til at foreligge, var Taleren tilbøjelig til at antage, at Landmændene ikke selv vilde kunne gennemføre Methoden efter en saadan Maalestok, at den virkelig kunde faa stor og almindelig Betydning for

Landbruget; den vilde, det havde Talerens Forsøg overbevist ham om, kunne give et Merudbytte af 10⁰/₀, selv om Brand optraadte endnu stærkere, end den har gjort i de senere Aar. Her foreligger altsaa et Spørgsmaal af overordentlig stor Betydning, og den eneste Maade, hvorpaa det praktisk kan ordnes er ved at indrette Afsvampningsstationer, hvor Landmændene kunne faa Arbejdet udført paa rette Maade. Selvfølgelig er det et Foretagende, som det vil koste mange Penge at sætte i Værk, men det vil opvejes ved den Fordel, der vil fremkomme ved den rigtige Anvendelse af Methoden.

Hvad Insektangrebene angaar, da er Fritfluen optraadt stærkt paa Forsøgsmarken i afvigte Aar, navnlig i almindelig hvid Havre, ja paa flere Stykker endogsaa i den Grad, at de maatte opgives som Forsøgsstykker; Angrebene vare saa stærke, at i det mindste tre Fjerdedele af Planterne vare fuldstændig uddøde. Taleren havde et Forsøgsstykke med graa Havre fra Jylland, og dette udviste ikke, medens det stod og voxede paa Marken, at der var sket det nogen Skade. Ved imidlertid at lade Kornet derfra undersøge, viste det sig dog, at det virkelig havde været Gjenstand for Insektangreb. Omtrent 17–18 ⁰/₀ af Kornet var fuldstændig fortæret, uden at man paa Kornets Ydre kunde se, at det fejlede noget. Det er jo ikke sjældent, at man gjør den Erfaring, at Havren ikke spirer godt, og det er da ikke urimeligt at tænke sig, at det skyldes Fritfluens Larve, som har ødelagt Kornet, uagtet man ikke kan se det af Kornets Ydre. Da Havren var rensset, om end ikke stærkt, saa dog heller ikke ganske let, er det for Resten mærkeligt, at der fandtes et saa stort Antal gennemgnavede Korn, som jo næppe veje halvt saa meget som de fulde Korn; en stor Del af de gennemgnavede Korn maa imidlertid være gaaet bort sammen med Avnerne ved Rensningen, og Ødelæggelsen har derfor i Virkeligheden været større end før nævnt.

Hvad Kartoffelsygdomme angaar maa man lægge Mærke til, at naar Folk sige, at der ikke hos dem har vist sig nogen saadan Sygdom, da tænke de ene og alene paa Knoldene, thi ellers vilde det være umuligt, at Folk f. Ex. kunne sige, at de saa omtrent aldrig have set Sygdom i „Magnum bonum“. Toppen paa denne Sort er nemlig i temmelig høj Grad udsat for Sygdom, men det plejer Folk ikke at regne for noget,

skjønt det netop er det allerfarligste, naar Sygdommen angriber paa denne Maade. Det er vistnok sjældent, at Middel-skaden her i Landet ved ødelagte Knolde gaar højere op end til ca. 10 pCt.; er der derimod Tale om Skade ved for tidlig ødelagte Blade, kan Skaden løbe op til det firedobbelte eller mere. For tidlig ødelagte Blade foraarsager nemlig ikke blot, at man faar et mindre Tøndetal i Udbytte end ellers, men Kartoflerne have ogsaa mindre Næringsværdi og ere mindre holdbare.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Optræden af Brand glemte Taleren før at meddele, at han ogsaa havde gjort den Erfaring, at man i høj Grad undervurderede den Skade, Branden gjør, fordi Branden for en stor Del ikke træder tydeligt frem for Øjet, og da navnlig derved, at de Straa, der bære Brandax, ere blevne noget kortere, saaledes at Branden kommer til at skjule sig mellem de sundt voxende Planter. Taleren havde saaledes undersøgt en Mark, hvori der fandtes 12—14 pCt. Havre-Brand, og da han traf vedkommende Ejere af Marken og spurgte ham, om han havde Brand i sin Havre, svarede han, at han havde ikke set det allermindste dertil.

Gartner F. Wendt gjorde nogle Bemærkninger med Hensyn til Sygdom hos forskellige Kortoffelsorter, som han havde dyrket, og udtalte, at den Maade, hvorpaa man lagde Kartoflerne, ogsaa havde sin store Betydning med Hensyn til deres Trivsel.

Præsidenten (Kammerherre Castenschiold). Man har anket over, at Anvendelse af Afsvampningsmetoden ikke er udbredt i højere Grad, men det ligger i, at den medfører Vanskeligheder, navnlig for de større Gaarde. Naar der paa disse skal bruges 20—25 Tønder Saasæd om Dagen, og den skal afsvampes og tørres, er det et Arbejde, som det ikke altid er let at gennemføre. Beidsning med svovlsurt Kobberilte foraarsager ikke Vanskeligheder, eftersom man her har med et tørrende Salt at gjøre; er der ikke andre tørrende Salte, der kunne gjøre samme Virkning uden tillige at gjøre Skade m. H. t. Udbyttet? Taleren havde talt med flere Landmænd om Sagen, og de havde meddelt ham, at de havde forladt Afsvampningsmetoden, fordi de havde haft for megen Ulejlighed med at faa Kornet tørret efter Afsvampningen.

Direktør Jensen troede ikke, at den Tørring, der var nødvendig for at Sæden kunde gaa gjennem Saamaskinen, kunde forvolde nogen virkelig Vanskelighed, naar man blot afsvampede Kornet 2—3 Dage, før det skal bruges. Efter Talerens Forsøg har det endogsaa stor Betydning, at Sæden efter Dypningen i det varme Vand gjemmes saa længe, thi det synes af være af Betydning, at Kimen kan udvikles under fri Tilgang af Luft i Korndyngen.

Præsidenten. Saatiden er saa kort, at man ikke kan lade en Dag gaa til Spilde, undertiden maa Søndagen ogsaa tages med. Skal man nu have Kornet liggende 2—3 Dage og derhos, naar man skal bruge mange Tønder, maa have uhyre Loftsplads til Disposition, volder det store Vanskeligheder.

Direktør Jensen. En Tørring i egentlig Forstand er vistnok ikke fornøden. Naar Overfladen er tørret og Fugtigheden trukket ind i Kornet, vil der ikke være noget i Vejen for at saa det.

Proprietær Dorph-Petersen. Det vilde, som Hr. Jensen bemærkede, være heldigt, om man havde Afsvampningsstationer til Afsvampning af Saasæd og paalidelige Folk til at foretage denne. Har man f. Ex. en Kurv, som rummer 2 Skpr. Sæd, og bruger 5 Minutter til at dyppe Kornet i det varme Vand og 5 Minutter til at ombytte det, vil man ikke kunde afsvampe mere end 15—20 Tønder om Dagen, undtagen man benytter flere Hold Arbejdere, hvad man ikke altid har til Raadighed. Havde man altsaa store Arealer at skulle besaa, maatte man begynde lang Tid i Forvejen, før Kornet skulde benyttes. Hvad Runkelroefrøet angik vidste Taleren ikke, om det kunde udsaaes efter 2—3 Dages Forløb uden at stoppe i Maskinen; for Taleren var det i alt Fald ikke lykkedes. — Med Hensyn til de mange Procent Brand, som Direktør Jensen omtalte, tillod Taleren sig at betvivle, at man kunde regne saaledes, at man sagde, at naar der f. Ex. er 14 pCt. Brand, bliver der ogsaa 14 pCt. mindre i Udbytte, thi de andre Planter udvikles efter Talerens Skjøn saa meget bedre; han troede, man skulde være varsom med at fremkomme med Talopgivelser; man stod sig bedst ved ikke at gjøre det.

Proprietær Jørgen Larsen havde benyttet Afsvampningsmetoden i de sidste Aar og ikke set Brand efter den. Taleren havde altsaa haft et godt Resultat deraf, og han

troede, at det vilde være til stort Gavn, om Metoden blev prøvet mange Steder her i Landet. Der findes jo nu Andelsmejerier hele Landet over, og det vil derfor vistnok ikke blive vanskeligt at faa en Afsvampning sat i Scene. Hvad Tørringen angik havde Taleren ikke haft nogen Ulempe. Der er imidlertid her et andet Spørgsmaal, som kan opstilles, og det er, om det er absolut nødvendigt at afsvampe hvert Aar. Naar Taleren havde benyttet Udsæd af egen Avl, havde han ikke afsvampet hvert Aar, og der havde dog ikke vist sig Brand. Man kan vistnok derfor, naar man er inde paa at have Sæd, som er fri for Brand, undlade at afsvampe, til man atter ser Brand.

Lektor Rostrup. Naar Direktør Jensen udtalte, at man ikke lagde Vægt paa, om Toppen af Kartofflen var ødelagt — og navnlig her hentydede til, at „Magnum bonum“ var en Sort, hvis Top var meget modtagelig for Svamp — men kun saa hen til selve Knolden, vilde Taleren bemærke, at han for sit Vedkommende ikke troede, at denne Betragtning holdt Stik. Heller ikke troede han, at „Magnum bonum“s Top havde været angrebet i nogen væsentlig Grad i det sidste Aar af Svamp, og det sluttede han blandt andet deraf, at de fleste Meddelelser gik ud paa, at „Magnum bonum“ var den mest modstandskraftige og havde givet det største Udbytte. Havde Toppen været ødelagt, havde dette ikke været Tilfældet. Der er ikke indkommet nogen Beretning derom, og det er dog et iøjnefaldende Fænomen, naar Toppen bliver sortpletet og svinder hen. — Naar den ærede Præsident spurgte, om der ikke foruden Blaasten findes andre tørrende Salte, som kunne gjøre samme Gavn med Hensyn til Desinfektion af Saakornet uden dog at skade det med Hensyn til Spireevne, da kunde Taleren bemærke, at der er gjort en stor Mængde Forsøg i saa Henseende saa vel i Amerika som i Europa med mange forskellige kemiske Midler, men Taleren har ikke set noget Exempel paa, at saadanne Giftstoffer ikke ogsaa udøve Virkning i uheldig Retning paa Saakornet. Der kan næppe for Tiden være Tale om, at der kjendes noget bedre Middel end Afsvampningsmetoden. Den tilintetgjør Brandsporerne og synes at fremme Spireevnen. Hvis derfor de Ulemper, der ere forbundne med Anvendelsen af Varmvandsmetoden, kunde overvindes, vilde det være overmaade heldigt. — Naar Propr.

Dorph-Petersen bemærkede, at fordi der var 14 pCt. Brand, kunde man ikke sige, at der derfor var et Tab af 14 pCt., da er det rigtigt i nogle Tilfælde, i andre ikke. Naar der dernæst blev spurgt, om det er nødvendigt at afsvampe hvert Aar, naar man er fri for Brand, vil Taleren dertil bemærke, at for et isoleret beliggende Sted er det ikke nødvendigt at afsvampe hvert Aar, naar man vel at mærke benytter sin egen Avl til Udsæd; anderledes stiller det sig derimod, hvis forskellige Folks Marker støde op til hverandre; det er da nødvendigt at afsvampe hvert Aar. At undlade at gøre det, straffer sig, hvad Taleren ifjor havde set et Sted paa Fyn. Man havde der i mange Aar afsvampet Hveden, men saa opgav man det, eftersom man i flere Aar ikke havde haft Brand, og hvad var Følgen? at 10—15 pCt. af Hveden blev meget stærkt angrebet af Brand.

Direktør Jensen kunde, hvad det Spørgsmaal angik, om man skulde afsvampe hvert Aar eller under heldige Omstændigheder kunde standse dermed, henholde sig til, hvad Lektor Rostrup havde udtalt, men han vilde tillige udtale, at saaledes som han saa paa Varmvandsmethoden var det ikke dens eneste Opgave at holde Branden borte; den havde ogsaa en anden betydningsfuld Opgave, som hvilede paa et saa sikkert Grundlag, at det vistnok ikke kunde skaffes sikrere, nemlig at forøge Spireevnen. Oprindeligt var det ganske vist Talerens Standpunkt, at man maaske nok kunde springe et enkelt Aar over, ikke for Hvedens, men for Havrens og Byggets Vedkommende, eftersom disse Kornsorters Brands Smitteevne er betydelig ringere, men saaledes kunde han ikke stille sig længere, eftersom man da kom til at give Afkald paa en saa stor Fordel, som det er at avle ca. 10 pCt. mere, blot fordi Spireenergien bliver forøget.

Propr. Dorph-Petersen vilde spørge, om man kunde faa Græsførø tørt nok i 2—3 Dage til at gaa gjennem Saa-maskinen. Findes der ikke et Stof, ved Hjælp af hvilket Kornet snart kan blive saa tørt, at det kan gaa gjennem Maskinen;

Direktør Jensen. Den Kornsort, som Taleren havde hørt anke over, at det var vanskeligt at faa til at gaa gjennem Maskinen, var Havren, Dette afhang navnlig af, om Havren var stærkt forsynet med Stakke, thi Stakke stoppe som bekjendt

betydeligt for Kornets Gang igjennem Maskinen; men har man saadan Havre, kan man ved at komme den i en Sæk og banke den komme af med næsten alle Stakkene, saa at Kornet glider lettere igjennem Maskinen. Taleren havde aldrig erfaret, at nogen egentlig Tørring var fornøden.

Præsidenten. Lektor Rostrup ytrede, at det var det 10de Foredrag han nu havde holdt om Plantesygdomme her i Selskabet, og Landmændene kunne ikke andet end være ham taknemmelig for det Fond af Viden, hvormed han havde beriget dem. De ældre Landmænd maatte imidlertid beklage, at de ikke havde de fornødne Kundskaber i botanisk Retning til fuldt ud at kunne drage den Nytte af den Lærdom, der her gaves dem, og man maatte derfor haabe, at de yngre Landmænd vilde indhente, hvad de gamle havde forsømt i den Retning, thi kun derved vilde Lektor Rostrups Foredrag faa deres fulde Betydning for dem. Paa Landhusholdningsselskabets Vegne vilde Taleren takke Lektor Rostrup for den Virksomhed, han havde udfoldet og udtale Haabet om, at han endnu i mange Aar maatte kunne fortsætte den til Gavn for Landbruget og for alle dem, der skulde drage Nytte af Planteverdenen.
